

A HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁSOK VERSENYKÉPESSÉGET SZOLGÁLÓ MODERNIZÁLÁSA

ÁROP-1.1.22-2012-2012-001

Helyi közsolgáltatások jogi
szabályozása

Finta István Ph.D.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁNAK JOGSZABÁLYI KÖRNYEZETE

- Keret: Möt. által meghatározott feladatok
- Részletes jogszabályi vizsgálat, mely kiterjedt:
 - az Alaptörvényre,
 - a különböző ágazati jogszabályokra,
 - a stratégiai dokumentumokra.
- A teljes körű elemzést „*A helyi önkormányzati közszolgáltatások jogi szabályozási és szakpolitikai környezete*” című tanulmány tartalmazza.

Az önként vállalt és kötelező helyi önkormányzati feladatok megítélése a jogi szabályozás alapján

- Ötv.: a kötelező feladatok taxatív felsorolása, kiegészítve a további ágazati szabályozás lehetőségével.
- Egyfajta közszolgáltatási minimum szint.
- Probléma: Számos önkormányzat önállóan már a törvény megalkotásának pillanatában sem volt képes teljesíteni.

Az önként vállalt és kötelező helyi önkormányzati feladatok megítélése a

- Mötv.: önkormányzati feladatok példálózó felsorolása
- A kötelezően ellátandó feladatok: 20. § (1) „A községi önkormányzat köteles ellátni mindazokat a törvényben meghatározott feladatokat, amelyek a helyi lakosság alapvető létfeltételeit, az ehhez szükséges közszolgáltatások közvetlen igénybevételének lehetőségeit biztosítják.” A 21. § (1) bekezdése „A járásszékhely városi, valamint a városi önkormányzat - törvényben meghatározottak szerint - olyan közszolgáltatásokat lát el, melyeket saját területén és vonzáskörzetében, vagy a járás egész területén gazdaságosan, hatékonyan és a szakmai szabályok előírásainak megfelelően képes biztosítani.”

A kötelező feladatellátás értelmezésének eltérő hangsúlyai

- „Kétszintű” szabályozás: Mötv, és az ágazati jogszabályok.
 1. Az Mötv. keret, melyből levezethetők, levezetendők a részleteket megállapító ágazati jogszabályok. Az ágazati jogszabály és az Mötv. között nem lehet ellentmondás.
 2. Mötv. elvi szabályozás, a jogalkotó az ágazati jogszabályokra bízta a konkrét és kötelező feladatok meghatározását. Nincs védelme az önkormányzati feladatrendszer „magjának” („Kernberich”), nincs közjogi akadálya a jelenleg még önkormányzati feladatkörbe tartozó közszolgáltatások államosításának sem.

A kollízió konkrét példája

- A személyszállítási szolgáltatásokról 2012. évi XLI. törvény 5.§ szerint a személyszállítás *„A települési önkormányzat, valamint önkormányzatok társulásának önként vállalt feladata lehet, a Fővárosban a Fővárosi Önkormányzat kötelező feladata.”*
- Az Mötv. értelmében még egy 30 ezer fő közeli város számára is evidencia a feladat kötelező jellege.
- A főváros kapja a tömegközlekedés állami finanszírozásának túlnyomó részét. (Önként vállalt feladatokat nem köteles finanszírozni a központi kormányzat.)

Biztosít megoldást a magyar jogrend?

- Mötv. sarkalatos törvény;
- A sarkalatos jogszabály kizárólag jogalkotás-technikai kérdés?
- Az ellentét feloldása az általános, keretjellegű szabály primátusából vezethető le, vagy „csupán” általános jogalkotói kötelezettség.

A projekt egyik fontos eredménye: a kötelező és önként vállalt helyi közszolgáltatások meghatározása az ágazati jogszabályok alapján

Példa egyes szociális ellátásokra:

Ellátási forma	Település méret és funkció szerint									
	600 fő alatt	2000 fő alatt	2000-3000 fő	3000 fő felett	10000 fő felett	30 000 fő felett	fővárosi kerület	megyei jogú város	főváros	megye területe
ALAPELLÁTÁSOK										
tanya- és falugondnoki ellátás	X	–	–	–	–	–	–	–	–	–
étkeztetés	X	X	X	X	X	X	X	X	–	–
házi segítségnyújtás	X	X	X	X	X	X	X	X	–	–
családsegítéshez hozzáférés	X	X	–	–	–	–	–	–	–	–
családsegítés	–	–	X	X	X	X	X	X	–	–
idősek nappali ellátása	–	–	–	X	X	X	X	X	–	–
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	–	–	–	–	XÁ	XÁ	XÁ	XÁ	–	–
közösségi ellátások	–	–	–	–	XÁ	XÁ	XÁ	XÁ	–	–
támogató szolgálat	–	–	–	–	XÁ	XÁ	XÁ	XÁ	–	–
utcai szociális munka	–	–	–	–	XÁ	XÁ	XÁ	XÁ	–	–
nappali ellátás	–	–	–	–	X	X	X	X	–	–

Mozgástér a helyi közszolgáltatások ellátásában

- Jelentős mozgástér: az ágazati jogszabály keretjellegű, szabad döntést biztosít a helyi szint számára számos kérdésben (pl.: feladatellátás módja, köre, esetleges díja); Ilyen pl.: a sportfeladatok ellátása, vagy az óvoda működtetés.
- Mérsékelt mozgástér: az ágazati jogszabály az ellátás jelentős részét szabályozza, kevés kérdésben létezik helyi döntési kompetencia; Ilyen pl.: az egészségügyi alapellátás.
- Csekély mozgástér: az ágazati jogszabály a közszolgáltatás szinte minden lényeges paraméterét központilag meghatározza (pl.: minőség, ellátási kör, díjszabás, ellátás módja); Ilyen pl.: a víziközmű szolgáltatás.

A mozgástér trendjei

- A jogi szabályozás alapján megállapítható, hogy az önkormányzati szerepkör szűkül, az állami közvetlen szolgáltatásnyújtás javára.
- Az önkormányzati közszolgáltatások túlnyomó többsége tekintetében az önkormányzatok meglehetősen szűk mozgástérrel rendelkeznek.
- Nehéz egzakt módon kimutatni, hogy a mérleg két serpenyőjében milyen súlyt képviselnek a központi jogszabállyal biztosított minőségi követelmények, az egyenlő hozzáférés, elérhetőség biztosítása és a helyi mérlegelésből származó előnyök. Mindenesetre a trend a helyi önkormányzati autonómia nem feltétlenül szükséges, vagy akár hátrányos hatású korlátozásának irányába mutat.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

[HTTP://AROP.RKK.HU](http://arop.rkk.hu)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE